

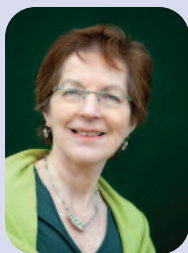
Afscheidsnieuwsbrief Bas de Koning

Oktober 2012

Bas de Koning is jarenlang een belangrijk boegbeeld geweest van Eduniek. Hij startte in onze organisatie als algemeen schoolbegeleider, waarna hij (algemeen) directeur en bestuurder werd. Het laatste jaar, sinds de fusie met de CED-Groep, was hij projectdirecteur integratie. In verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd verlaat hij onze organisatie. Dat doet hij op eigen wijze: zonder schijnwerpers en formaliteiten. In deze gelegenheids-nieuwsbrief blikken we graag terug op de rol die hij heeft gespeeld voor het onderwijs in het algemeen en voor onze organisatie in het bijzonder.

Vertrek van een icoon

Met het vertrek van Bas de Koning verliest onze organisatie een zeer gedreven directeur. Bas heeft leiding gegeven aan Eduniek in een complex tijdsgewricht. Daar waar de school-

begeleiding voorheen volledig gesubsidieerd was, is er nu sprake van marktwerking, met alle gevolgen van dien. In deze veranderende werkelijkheid zette Bas steeds een heldere koers uit en wist mensen daar op inspirerende wijze in mee te krijgen. Bij vele keuzes die hij maakte, fungeerde de inhoud van het onderwijs altijd als basis. Daar lag zijn hart, dat was zijn passie. Ik vind het van grote kwaliteit getuigen dat hij daarbij de zakelijke belangen, die hij als directeur uiteraard ook moest behartigen, nooit uit het oog verloor.

Bas heeft nog vele andere kwaliteiten die ik zeer waardeer en die voor de organisatie van grote waarde zijn geweest. Bijvoorbeeld zijn kritische, beschouwende blik. Bas is niet gevoelig voor hypes, loopt nooit achter de eerste de beste goeroe aan. Hij is kritisch, nuchter, baseert zich bij voorkeur op objectieve feiten en komt op basis daarvan met een weloverwogen standpunt.

Bas weet als geen ander dat er gedegen handwerk nodig is om het onderwijs en de professionals die er werken vooruit te helpen. Hij kan de mensen met wie hij werkt inspireren. Of het nou om de medewerkers van scholen, besturen en gemeenten gaat of om collega's binnen ons eigen bedrijf: Bas legt de lat hoog en prikkelt mensen om het beste uit zichzelf te halen. Daarbij gaat hij de confrontatie en het debat niet uit de weg. Hij is nooit bang om zaken te benoemen, ook als ze anderen niet welgevallig zijn. Hij onderzoekt, stelt scherpe vragen. En als u Bas persoonlijk kent, zal u het onderschrijven: hij stelt altijd die ontregelende vragen waardoor je op scherp wordt gezet.

Bas de Koning laat een organisatie achter die is voorbereid op de toekomst. Een organisatie met deskundige en bevlogen medewerkers, die passie hebben voor onderwijs en gedegen kwaliteit leveren. Wij zijn in staat om onze klanten te ondersteunen bij vraagstukken waarvoor zij zich gesteld zien. Wij blijven ons ervoor inzetten om kinderen optimale ontwikkelkansen te geven. We zijn u graag van dienst!

Henny Sikken
Directeur Eduniek

“Dit is het mooiste vak van de wereld!”

Je bent zo'n 43 jaar actief geweest in onderwijsland. Wat heb je zoal gedaan?

“De eerste twintig jaar van mijn loopbaan was ik onderwijzer/directeur, waarbij ik altijd volledig voor de klas stond. Zo'n 23 jaar geleden heb ik de overstap gemaakt naar de schoolbegeleiding. Eerst een jaar als algemeen schoolbegeleider, zoals dat toen nog heette. Een jaar later, in 1990, kreeg ik de kans om de vertrekkende directeur op te volgen. In de loop van de jaren heb ik verschillende fusies meegemaakt, in de rol van directeur en bestuurder. Eerst werden drie onderwijsbegeleidingsdiensten uit Hilversum, Vleuten en Bilthoven samengevoegd, daarna volgde een fusie met het Utrechtse Schooladviescentrum (SAC) en met de OBD Eemland uit Amersfoort. De laatste fusie, met de CED-Groep, dateert van medio 2011.”

Wat is er in al die decennia veranderd in het onderwijsveld?

“Aan de ene kant kun je zeggen dat er niet zoveel veranderd is. Het beeld van leerkrachten die ‘een klas doen’ is van alle tijden. Natuurlijk zie je nu andere werkvormen en hulpmiddelen dan veertig jaar geleden, maar de essentie is hetzelfde. Buiten de klas is er daarentegen heel veel veranderd. Er is sprake geweest van professionalisering en specialisatie. Zo hebben de ib'er en de rt'er hun intrede gedaan en is het directeurschap echt een vak geworden; geen directeur staat meer vijf dagen voor een groep. Buiten de muren van de school is er ook veel veranderd. Vroeger was de school een eiland in de wijk of het dorp. De school gaf les, dat was het. Er waren nauwelijks verbindingen met andere scholen. Dat is nu heel anders. Scholen maken nu deel uit van allerlei netwerken en structuren: brede scholen, bestuurlijke samenwerkingsverbanden, WSNS, noem maar op. Ook de verwachtingen vanuit de samenleving zijn anders dan voorheen. Er is vanuit de samenleving en

ouders een enorme druk om te presteren en scholen moeten zich publiekelijk verantwoorden over hetgeen ze doen en bereiken. Al die dingen leggen een forse druk op scholen.”

Is het onderwijsbegeleidingswerk ook anders geworden?

“De eerste jaren als onderwijzer heb ik mij door het leven heen geworsteld zonder schoolbegeleiding. Dat wás er toen gewoon nog niet, hooguit in een aantal grote steden. Als je van de Pedagogische Academie kwam, werd er van je verwacht dat je de belangen van leerlingen kon behartigen ‘tot het niet meer kon’. Een kind zat dus in principe gewoon zes jaar op de lagere school. De juffen en meesters deden wat zij konden en men accepteerde het niveau waarop het kind uiteindelijk de school verliet. In mijn beginjaren werden overigens wel her en der pogingen gedaan tot onderwijsvernieuwing. Ik deed mee aan uitwisselingen tussen scholen. Je ging bij elkaar kijken, wisselde ideeën en lessen uit. Op bescheiden schaal was er dus wel sprake van innovatie, maar dat gebeurde niet gestructureerd en planmatig. Er werd overigens wel keihard gewerkt: we vonden toen dat we zelf lessen en projecten moesten maken. En dat zonder kopieermachine. In de jaren zestig en zeventig ontstond het idee dat het onderwijs een wezenlijke rol kon spelen in het veranderen van de wereld. ‘Spreiding van kennis, macht en inkomen’ was het adagium in die jaren. Je zag in het hele land schoolbegeleidingsdiensten ontstaan. Eerst in de grote steden, later ook in de kleinere gemeenten. Zij verspreidden wetenschappelijke kennis over ‘wat werkt’ in het onderwijs.”

Waarom ben je overgestapt naar de onderwijsbegeleiding?

“Ik heb lang getwijfeld of ik die overstap wilde maken. Ik had het idee dat je eigenlijk in de school

actief moest zijn om iets te veranderen in het onderwijs. Dáár gebeurt het immers. Als schoolbegeleider sta je toch wat meer buiten de school en ik vroeg me af of ik daar wel voldoende effect kon sorteren. Uiteindelijk ben ik rond mijn veertigste overgestapt, omdat ik me afvroeg of ik het werken op een school nog minimaal 25 jaar spannend genoeg zou blijven vinden. Spijt heb ik niet gehad; ik heb de onderwijsbegeleiding als een buiten-gewoon prettige werkomgeving ervaren.”

Wat was jouw ambitie als onderwijsbegeleider?

“In alle functies die ik heb bekleed, wilde ik eigenlijk hetzelfde: zorgen dat mensen het beste uit zichzelf halen en dat ze in balans zijn. Als onderwijzer deed ik mijn best ervoor te zorgen dat mijn leerlingen veel leerden, gelukkig waren en mondige mensen werden. Als onderwijsbegeleider wilde ik dat de juffen en meesters die ik begeleidde er beter van werden en dat hun leerlingen zich daardoor óók beter zouden ontwikkelen. Want daar gaat het in wezen altijd om! En als directeur deed ik dat ook weer: ik heb steeds geprobeerd om medewerkers het beste uit zichzelf te laten halen en plezier te laten beleven aan hun werk. Uiteindelijk ben ik altijd en overal de schoolmeester gebleven.”

Ben je trots op je werk binnen de onderwijsbegeleiding?

“Ik ben er vooral trots op en dankbaar voor dat ik deel uitmaakte van een club mensen, die passie heeft voor het begeleidingsvak en verstand heeft van de onderwijspraktijk. Ze weten hoe het onderwijs nog beter kan. Ze helpen om de pedagogische en didactische kwaliteiten van leerkrachten te verbeteren, om schoolorganisaties te verstevigen en om opbrengsten te verhogen. Ik denk dat de klanten lang niet altijd zien hoe hard en betrokken er door de Eduniek’ers gewerkt wordt.”

Je bent bij verschillende fusies betrokken geweest. De laatste fusie, met de CED-Groep, dateert van 2011. Waarom was deze fusie belangrijk?

“In het verleden was er sprake van gesubsidieerde schoolbegeleiding, maar vandaag de dag hebben onderwijsadviesbureaus te maken met marktwerking en dus ook met forse concurrentie. Daarnaast zien we dat er op scholen zelf een enorme professionalisering heeft plaatsgevonden. Scholen, besturen en samenwerkingsverbanden hebben allerlei deskundigheid in huis gehaald, die vroeger door de onderwijsbegeleidingsdienst werd geleverd. Om in deze veranderende setting overeind te blijven, moet je zorgen dat je een toegevoegde waarde hebt én houdt. Je moet iets aanbieden wat de klant zelf niet in huis heeft en jouw concurrenten ook niet. Dat vraagt om een permanente investering in productontwikkeling en innovatie. De CED-Groep is het enige adviesbureau in Nederland met een eigen afdeling Onderzoek & Ontwikkeling. Daarmee heeft zij een interessante en unieke positie. Door de fusie tussen Eudniek en de CED-Groep zijn we goed voorbereid op de toekomst. We zijn een betrouwbaar en innovatief adviesbureau, dat in staat is om klanten gedegen te begeleiden en om goede antwoorden te geven op complexe vraagstukken waarvoor zij zich gesteld zien.”

Hoe belangrijk is ‘gedegen begeleiding’?

“Onderwijs geven is vandaag de dag een gecompliceerd vak. Want hoe zorg je dat alle leerlingen aan hun trekken komen, hoe schaaak je op 25 borden tegelijk? Goed onderwijs geven is topsport. Ik maak me er wel eens zorgen om dat te vaak wordt gedacht dat een enkele flitsende workshop of bijeenkomst voldoende zou zijn om dat gecompliceerde vak beter te gaan uitoefenen. Op dit moment opereren in de educatieve markt allerlei bureautjes, die op scholen een ‘kunstje’ komen doen en daarna weer weg zijn.

Het effect ervan is nogal eens nihil. Om duurzame verbeteringen te realiseren in het onderwijs – en dat moet volgens mij altijd de focus zijn – is er veel meer dan zo’n korte actie nodig. Goede onderwijsbegeleiding vraagt om ervaren, betrokken en deskundige mensen. En om tijd! Beter worden vraagt namelijk niet alleen om inspiratie, maar vooral ook om transpiratie.”

Je hebt de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Wat ga je nu doen?

“Ik heb mijn werk altijd met bijzonder veel plezier gedaan dus ik wil er absoluut niet mee stoppen! Inmiddels ben ik lid van een aantal raden van toezicht in het primair en voortgezet onderwijs en voorzitter van een nieuw samenwerkingsverband in de regio zuidoost-Utrecht. Ik sta eigenlijk open voor uiteenlopende leuke klussen, waarmee ik overigens niet als concurrent van Eduniek wil optreden. De cirkel van mijn loopbaan zou mooi rond zijn als ik af en toe als interim-directeur op een basisschool zou kunnen werken. Dat zou tevens mooie input opleveren voor een boek dat ik van plan ben te gaan schrijven...”

Klanten aan het woord

Bas de Koning stond met beide benen in de onderwijspraktijk. Hij had een bijzonder omvangrijk netwerk. We hebben een aantal relaties gevraagd om kort terug te blikken op Bas en de samenwerking met hem.

De vermoorde onschuld

“Ik kreeg voor de eerste keer met Bas te maken toen ik directeur van een basisschool was. Dat was in 1988. Hij was net begonnen als schoolbegeleider, wij waren de eerste school die hij begeleidde.

We schakelden hem voor uiteenlopende zaken in. Hij heeft bijvoorbeeld geholpen met de ontwikkeling van een leerlingvolgsysteem. In die tijd waren dergelijke systemen nog niet voorhanden, dus we ‘moesten’ het wel zelf ontwikkelen. Bas hielp de leerkrachten om doelen te stellen, een planning uit te stippelen, toetsmomenten vast te leggen, et cetera. Heel basaal allemaal. Dat leverde een systeem op waarmee we nog jarenlang met veel plezier hebben gewerkt.

We hadden op de school in kwestie al regelmatig schoolbegeleiders over de vloer gehad. Bas zorgde er altijd voor dat mensen op het puntje van hun stoel zaten en door hem begeleid wilden worden. Wat ik heel typerend vind van Bas: hij kon uitstekend de vermoorde onschuld spelen. Hij luisterde eerst naar wat mensen te zeggen hadden en stelde daarna, schijnbaar achteloos, allerlei vragen. Daarmee hield hij mensen een spiegel voor, zette hen aan het denken, zorgde dat ze scherp bleven.

Bas heeft ons ook op andere terreinen begeleid. Hij heeft bijvoorbeeld een adviserende rol gehad in de fusie tussen onze school en de dorpschool in Tienhoven. Nadat ik ben vertrokken op die school heb ik nog regelmatig met Bas te maken gehad. We hebben samen met diverse gemeenten en andere besturen een bestuurlijk convenant opgesteld om de gemeentelijke gelden voor de schoolbegeleiding veilig te stellen. En hij heeft verschillende keren inspirerende inleidingen verzorgd tijdens onze verenigingsbrede studiedagen waarbij honderden leerkrachten in de zaal zaten.

De samenwerking met Bas verliep zonder uitzondering constructief en in een goede sfeer. We hebben heel wat met elkaar gelachen! Bas geniet enorm van het onderwijs en brengt dat enthousiasme ook over op anderen. Hij laat mensen ervaren hoe aantrekkelijk en uitdagend het onderwijs is. Hij geeft hen altijd het gevoel dat ze met de goede dingen bezig zijn en maakt altijd tijd voor ze. Als je een gesprek met Bas hebt gehad, ga je altijd met een goed gevoel naar huis.”

Arie van Leeuwen

Algemeen directeur vereniging Vechtstreek en Venen (bestuur voor protestants-christelijk primair onderwijs)

Een warm mensen-mens

“De schoolbegeleidingsdienst heeft de laatste decennia enorme veranderingen door- gemaakt. Voorheen was het een volledig gesubsidieerde organisatie, nu is het een bedrijf

dat in een veeleisende markt en met forse concurrentie moet opereren. Bas is als geen ander in staat geweest om zijn organisatie

door alle veranderingen heen te loodsen. Het Eduniek dat hij achterlaat, staat als een huis. Met kwaliteit en goede mensen.

Ik vind Bas een heel bijzonder mens. Een mensen-mens, met een warme persoonlijkheid die altijd klaarstaat voor een persoonlijk gesprek en een luisterend oor. Bas is een ziener, met een helder beeld waar iets naar toe moet en met inspirerende ideeën die hij goed kan overdragen op andere mensen. Hij heeft, samen met zijn medewerkers, een belangrijke rol gespeeld in de teambegeleiding en -ontwikkeling van menige basisschool. Ik ben zo'n tien jaar lid c.q. voorzitter geweest van het adviescollege van Eduniek. Vanuit die hoedanigheid heb ik Bas goed leren kennen en nauw met hem samengewerkt. Die samenwerking verliep altijd bijzonder prettig. Hij nam de adviezen van het adviescollege altijd serieus. Soms legde hij een advies naast zich neer, maar nooit zonder dat te onderbouwen. Ik kijk met veel plezier terug op deze periode."

Jos de Bruijn

Bestuurder-directeur van Katholieke Scholengestichting Fectio en voormalig voorzitter adviescollege Eduniek

Prikkelen en inspireren

"Ik heb Bas leren kennen in de periode waarin hij nog schoolbegeleider was op OBS De Triangel in Maarssenbroek, de school waarvan ik destijds directeur was. Bas heeft zowel mijn team als mij

als schoolleider heel gedegen begeleid. Zijn suggesties en adviezen waren altijd bijzonder bruikbaar, mensen konden er direct mee aan de slag. Bas begreep ongelooflijk goed waar het team en ik mee worstelden, hoe we geholpen konden worden. Als ik de aanpak

van Bas zou moeten typeren: eerst luisterde hij heel goed naar mensen, daarna stelde hij zich op als critical friend. Daarbij stelde hij heel diepgaande vragen, vroeg mensen het hemd van het lijf. Overigens altijd met veel respect voor de persoon in kwestie. Bas heeft veel empathische kwaliteiten, daagde mensen uit, prikkelde hen en inspireerde. In combinatie met zijn kalmte en geduld zorgde dat ervoor dat hij altijd een graag gezien persoon was. Hij heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de inhoudelijke vormgeving van het onderwijs op deze school.

Nadien heb ik steeds contact met Bas gehouden, soms wat meer en soms wat minder intensief. Ik herinner me bijvoorbeeld de periode waarin ik een schoolleidersopleiding volgde. Toen heb ik verschillende diepgaande gesprekken met hem gehad over leiderschap en fusies en stelde hij me in staat om een kijkje te nemen in de Eduniek-keuken.

Ik heb grote waardering voor de betrokkenheid waarmee Bas altijd aan het werk is. Hij vindt het belangrijk om heel dicht op de onderwijspraktijk te zitten. Het onderwijs aan kinderen in de klas is zijn core-business, zou je kunnen zeggen. Die visie is ook leidend geweest in alle fusies waarbij hij in de loop der jaren betrokken was. In al die fusies zag hij kansen om zijn core-business te versterken. Hij begreep dat een bepaalde kleinschaligheid weliswaar belangrijk is, maar soms onvoldoende toekomstproof.

In al die jaren waarin ik met Bas heb samengewerkt, heb ik ontzettend veel van hem opgestoken. Hij heeft mij geleerd om altijd een open vizier te houden en om relevante signalen op te pakken en te vertalen. Kortom: nooit bij de pakken neerzitten en altijd blijven zoeken naar kansen en mogelijkheden. Daar is een flexibele houding voor nodig, die Bas als geen ander heeft."

Fred de Kok

Directeur binnen Stichting openbaar Primair Onderwijs Utrecht

• Effectief • Persoonlijk • In samenhang • Innovatief

Uitgave

Eduniek

Tolakkerweg 153
3738 JL Maartensdijk
Postbus 25
3738 ZL Maartensdijk
t: (0346) 21 97 77
f: (0346) 21 97 70
e: maartensdijk@eduniek.nl

Tekst: Karin van Breugel

www.eduniek.nl

Eduniek is een onderdeel van de CED-Groep

educatieve diensten